

از خودشناسی تا خداشناسی

حسن وطن خواه

سرشناسه:	وطن خواه، حسن، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور:	مجموعه آشنایی با مبحث معرفتی / حسن وطن خواه
مشخصات نشر:	قم: انتشارات راه فطرت، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری:	۱۶۰ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۹۹۹۲۴-۰۰-۹
وضعیت فهرست نویسی:	فیفا (۵۹۷۰۵۳۵)
یادداشت:	کتابنامه.
مندرجات:	ج. ۱. از خودشناسی تا خداشناسی
موضوع:	خود شناسی - جنبه های مذهبی - اسلام
موضوع:	elf-preception - Religious aspects - Islam
موضوع:	خداشناسی (اسلام)
موضوع:	God (Islam) -- Knowableness
رده بندی کنگره:	BP ۲۵۰ / ۵۶ م ۳ ۱۳۹۶
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۶۳
شماره کتابشناسی ملی:	۴۷۱۲۰۷۸

نام کتاب:	مجموعه آشنایی با مباحث معرفتی (از خودشناسی تا خداشناسی)
تهیه و تألیف:	حسن وطن خواه
ناشر:	راه فطرت
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
چاپخانه:	چاپ گلها
نوبت چاپ:	اول / ۹۸
شابک:	ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۹۲۴-۵-۴
قیمت:	۲۴,۰۰۰ تومان

دفتر فروش: قم، ۵۵ متری عمار یاسر، کوچه ۲۵، پلاک ۱/۱۹۸، انتشارات راه فطرت
تلفن: ۳۸۸۰۳۷۱۶
همراه: ۰۹۱۹۱۹۸۸۲۷۷

فهرست مطالب

۷	سخن نویسنده
۱۰	پیشگفتار
۲۱	فصل اول
۲۱	انواع شناخت
۲۲	شناخت حصولی «آفاقی»
۲۳	ویژگی های معرفت به خداوند از راه شناخت حصولی
۲۳	۱. عمومیت
۲۴	۲. محدودیت
۲۵	۳. زوال پذیری
۲۵	بیان علامه طباطبائی ^{رحمته} درباره شناخت حصولی
۲۹	شناخت آفاقی خدا از دیدگاه نهج البلاغه
۳۰	شناخت حضوری «انفسی»
۳۶	برتری سیر انفسی بر آفاقی در بیان علامه طباطبائی ^{رحمته}
۴۳	فصل دوم
۴۳	شناخت نفس
۴۴	حقیقت و چیستی نفس
۴۶	بیان علامه طباطبائی ^{رحمته} در حقیقت نفس
۴۸	نفس از دیدگاه قرآن
۵۷	نسبت نفس با روح از دیدگاه علامه طباطبائی ^{رحمته}

۵۹	عالم اسماء و صفات
۵۹	عالم امر
۶۳	ارتباط بین روح و جسم از دیدگاه قرآن
۶۴	نتیجه گیری
۶۵	معرفت نفس
۶۸	نسبت نفس با قلب و صدر
۷۵	نسبت نفس، روح و عقل از دیدگاه فیض کاشانی رحمۃ اللہ علیہ
۷۸	حالات مختلف نفس و قلب
۷۹	قلب سلیم و مریض
۸۴	نورانیت و تاریکی قلب
۸۶	عوامل تقویت نورانیت دل
۸۶	معرفت
۸۶	اشک
۸۶	ذکر و یاد خداوند
۸۷	کوری و بینایی قلب
۹۲	اقبال و ادبار قلب
۹۴	شرح و ضیق قلب
۹۷	اطمینان و آرامش قلب
۹۸	قساوت قلب
۹۹	برخی از عوامل قساوت قلب در روایات
۹۹	غفلت
۹۹	ارتباط با بخیل

۹۹.....	سخن زیاد
۱۰۰.....	آرزوی طولانی
۱۰۰.....	معاشرت با اهل دنیا
۱۰۰.....	اشتغال به امور لهُو و باطل
۱۰۲.....	حیات و مرگ قلب
۱۰۳.....	عوامل حیات قلب
۱۰۳.....	قرائت قرآن
۱۰۴.....	موعظه و حکمت
۱۰۴.....	تفکر
۱۰۵.....	مذاکرات علمی
۱۰۵.....	عوامل مرگ قلب
۱۰۵.....	لُهو و لعب در زندگانی
۱۰۶.....	خنده زیاد
۱۰۷.....	گناه
۱۰۷.....	پرخوری
۱۰۹.....	فصل سوم
۱۰۹.....	آثار و ثمرات معرفت نفس
۱۱۰.....	الف) شناخت خداوند
۱۲۱.....	ب) تزکیه و تطهیر نفس
۱۲۲.....	پاسخ به یک شبهه
۱۲۳.....	جَنّاتِ عدن مقام نفوس مزکی و طاهر
۱۲۷.....	دعای قنوت روز عید فطر

ج) تکامل جهان‌بینی	۱۲۸
علم به تمام حقایق	۱۳۲
علم به اسماء	۱۳۵
فصل چهارم	۱۳۷
آثار جهل به نفس	۱۳۷
الف) فراموشی خدا و خویش	۱۳۸
احادیث جهل به نفس	۱۴۰
تفاوت غفلت با نسیان	۱۴۲
ب) عدم رهایی از شرک و رذائل	۱۴۴
ج) گرفتار شدن در راه‌های انحرافی	۱۵۰
منابع و مآخذ	۱۵۷

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ
 وَفَرِّجْنَا بِهِمْ وَاسْتَغْفِرِ اللَّهَ وَاتُوبُ إِلَيْهِ مِنْ جَمِيعِ مَا كَرِهَ اللَّهُ

سخن نویسنده

سخن نویسنده

بهترین کاری که انسان می‌تواند در دوران زودگذر عمر خویش انجام دهد، شناخت خویشتن است. هر انسانی بارها با مانند این سؤال‌ها روبرو شده است که حقیقت من چیست؟ من برای چه به این دنیا آمده‌ام و به کجا خواهم رفت؟

سؤالات مهم و اساسی که در ذهن ما نقش می‌بندد، جواب‌های خاص و البته مناسب خود را می‌طلبد و به همان میزانی که به این پرسش‌ها، پاسخ مناسب داده نشود، فرد در اضطراب و سردرگمی واقع خواهد شد و این عدم آرامش روحی فرد، تأثیری مستقیم بر شخصیت، اخلاق و رفتارهای او خواهد داشت و باعث می‌شود که در امتحانات سخت این دنیا نتواند نقش خود را به خوبی ایفا و اجرا نماید.

درباره معرفت نفس مقالات و کتاب‌های مختلفی نوشته شده است، اما هر یک از منظری خاص و مشربی متفاوت به آن پرداخته‌اند. در این نوشتار اهمیت خودشناسی از دیدگاه قرآن و روایات مطرح گردیده و به برخی از سؤالات و شبهاتی که درباره حقیقت نفس وجود دارد پرداخته شده و پاسخ آنها به صورت مبسوط با استفاده از آیات و روایات ارائه گردیده است.

جلد اول از مجموعه آشنایی با مباحث معرفتی^۱ ابعاد مختلف نفس را از دیدگاه قرآن و سنت مورد کاوش قرار می‌دهد. بیشتر این مباحث جنبه نظری دارد که بر عبادات و کیفیت اعمال انسان، تأثیر زیادی می‌گذارد. از آنجا که بزرگان، بحث‌های کافی و جامعی درباره معرفت نفس از منظر عقل نموده‌اند؛ لذا نیازی به طرح آنها در این رساله نبود. جلد دوم کتاب، مباحث عملی و مسائل مورد نیاز عموم را شامل می‌شود.

در بررسی آیات و روایات شریفه سعی بر آن شده که از ذکر نکات دقیق ادبی و تفسیری و نقل اقوال مختلف صرف نظر شود و در مقابل، ابعاد و مباحث مهم‌تری درباره نفس بیشتر مورد پژوهش قرار گیرد. تبیین حقیقت نفس، آثار و نتایج معرفت نفس و پیامدهای جهل به آن، راه‌های خودشناسی و همچنین تشخیص راه‌های صحیح از راه‌های انحرافی از دیگر مواردی است که در این کتاب مورد بررسی قرار گرفته است.

از آنجایی که بنای این کتاب بر اختصار بوده، گاهی از توضیح و شرح زیاد آیات و روایات خودداری شده است که در این مقام مناسب است که خوانندگان

۱. در جلد‌های بعدی این مجموعه، به صورت تفصیلی به موضوعات خاصی که طالبین این مسیر با آنها مواجه می‌شوند یا از موانع این راه به‌شمار می‌رود، پرداخته شده است.

محترم دقت کافی را در محتوای آیات و روایات داشته باشند تا انشاءالله بتوانند استفاده بیشتری را از معارف این کتاب ببرند.

در نوشتار حاضر، سعی بر این بوده که روایات از منابع اصلی و معتبر و با دقت کافی مورد استفاده قرار گیرد.

در پایان نگارنده از خوانندگان فرهیخته، اصحاب قلم و آشنایان با معارف الهی استدعا دارد تا نقطه نظرات صائب و راهگشای خود را با سخاوت و گشاده‌دستی ارائه فرمایند تا در چاپ‌های بعدی کتاب مورد استفاده قرار گیرد.

و ما توفیقی الا بالله

حسن وطن خواه - شهر مقدس قم

۹۶/۰۲/۰۹